



AYRI BİRİKTİRİLMESİ GEREKEN ATIKLAR

CAM

- Su ve meşrubat şişeleri
- Kavonazlar (salça, reçel, konserve, vb.)

PLASTİK

- Su ve meşrubat ambalajları
- Sıvı yağ şişeleri
- Şampuan ve deterjan kutuları
- Yoğurt ve margarin kapları vb.

METAL

- Metal içecek kutuları
- Yağ tenekeleri
- Konserve ve salça kutuları vb.

KAĞIT/KARTON

- Kağıt paketler
- Karton koliler
- Mukavva kutular, kağıt torbalar vb.

KOMPOZİT

- İçecek kutuları (süt, meyve suları, vb.)
- Cips, çerez ambalajları vb.

İLETİŞİM BİLGİLERİ

T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü
Atık Yönetimi Dairesi Başkanlığı

Söğütözü Cad. No:14/E 06560 Beştepe/ANKARA
Tel: 0 (312) 207 50 00 Faks: 0 (312) 207 64 46
Elektronik Ağ: www.atikyonetimi.cevreorman.gov.tr

T.C.
Çevre ve Orman
Bakanlığı



T.C.

ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü

AMBALAJ ATIKLARI ÇÖP DEĞİLDİR



Ambalaj Atıklarınızı Ayrı Biriktirin
Ülke Ekonomisine Katkıda Bulunun.
Doğal Kaynaklarımızı ve Çevreyi
Koruyun...



Sadece 1 metal
içecek kutusunun geri
dönüşümünden elde
edilen enerji ile 100
Watt'lık bir ampul 20
saat çalışmaktadır.



1 ton cam atığın
geri dönüşümü ile 100
litre petrol tasarrufu
sağlanmaktadır.



Alüminyum atıklar
geri kazanıldığında
%99 oranında kirletici
bacagazı emisyonu
azalmaktadır.



1 ton kağıt/karton
atığın geri dönüşümü
ile 17 ağacın kesilmesi
önlenmektedir.



AMBALAJ ATIKLARI GERİ DÖNÜŞTÜRÜLÜR.

- Plastik ambalaj atıklarının geri dönüşümünden elyaf içeren tekstil ürünleri, atık su boruları ve marley gibi malzemeler üretilmektedir.
- Metal ambalaj atıkları eritilerek yeniden hammadde olarak kullanılmaktadır.
- Cam ambalaj atıkları öğütülerek, yeniden cam ambalaj ve hediyelik eşya yapımında kullanılır.
- Kağıt-karton ambalaj atıkları kağıt fabrikalarında işlenerek, tekrar kağıt üretiminde kullanılmaktadır.

1 ton plastik atığın
geri dönüşümü ile %95
oranında enerji tasarrufu
sağlanmaktadır.



BİLİYOR MUSUNUZ ?

- Türkiye'de her yıl 200.000 ton atık lastiğin açığa çıkmaktadır,
- 35 yıllık bir aracın kullanım süresi boyunca ortaya çıkacak atık lastiklerinden toplam 0.28 kW'lık bir alternatif enerji üretilebilmektedir,
- Bir lastiğin geri dönüşüme gönderilmesiyle birçok doğal kaynağın korunumuna katkı sağlamış olacaksınız,
- Kontrolsüz lastik yığınlarının (depoların) sebep olacağı yangınlar aylarca sürmektedir,
- 200.000 ton atık lastiğini geri kazanımı sonucunda; yaklaşık 146.000 ton kauçuk granülü ve 38.000 ton çelik geri kazanılmaktadır,
- 200.000 ton atık lastiğin piroliz işlemi sonucunda; yaklaşık 80.000.000 litre yağ, 60.000 ton karbon siyahı ve 30.000 ton gaz geri kazanılmaktadır,
- 200.000 ton atık lastikten yaklaşık 15 kW enerji elde edilmektedir.



T.C.
Çevre ve Orman
Bakanlığı



İLETİŞİM BİLGİLERİ

T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü
Atık Yönetimi Dairesi Başkanlığı

Söğütözü Cad. No:14/E 06560 Beştepe/ANKARA
Tel: 0 (312) 207 50 00 Faks: 0 (312) 207 64 46
Elektronik Ağ: www.atikyonetimi.cevreorman.gov.tr

T.C.
Çevre ve Orman
Bakanlığı



T.C.

ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü

**ATIK LASTİKLER HAYATIMIZIN
HER ALANINDA VAR
ANCAK BUNLARI
HAMMADDEYE, ENERJİYE
DÖNÜŞTÜRMEK SİZİN ELİNİZDE!**



ATIK LASTİK NASIL TESPİT EDİLİR?

Araç muayenesi veya trafik kontrolü sırasında araç lastiğinin dış derinliği 1.6 mm'nin altında ise artık, lastik değil bir atığa sahipsiniz.



ESKİ LASTİĞİNİZİ NE YAPACAKSINIZ?

Atık lastiklerinizi (ÖTL) ücretsiz olarak satın aldığınız noktaya iade etmelisiniz.



LASTİĞİ KAPLATARAK TEKRAR KULLANIM SAĞLANABİLİR Mİ?

Otobüs, kamyon, iş makinası gibi araçların lastikleri kaplanarak tekrar kullanılabilir. Bu sayede; yeni lastikle aynı standart ve güvenliğe sahip bir lastiğe ulaşmanın yanısıra; lastiğin içindeki malzemenin korunmasını sağlayarak ekonomik fayda elde etmiş olursunuz.



ATIK LASTİKLER GELİŞGÜZEL YIĞILDIĞINDA ZARARI VAR MIDIR?

Sivrisinek ve fareler için uygun bir üreme alanı olacağı gibi salgın hastalıkların yayılmasında da etken bir rol oynamaktadır.



Bu yığınlar, günlerce söndürülmesi mümkün olmayan yangınların çıkış nedenidir.



Bu yangınlarla atmosfere siyah bir bulut halinde tonlarca DİOKSİN-FURAN gibi zehirli gazlar yayılmaktadır. Atmosfere yayılan bu kirleticiler insan sağlığını direkt olarak tehdit etmenin yanı sıra yakın çevredeki toprak ve suların kirlenmesine de sebep olmaktadır.

ATIK LASTİKDEN MADDE GERİ KAZANIMI MÜMKÜN MÜDÜR?

Atık lastiklerin parçalama ve öğütme işlemine tabi tutulması sonucunda; yaklaşık %73 oranında granül kauçuk malzemesi, %19 oranında çelik tel ve % 8 oranında da tekstil ve diğer maddeler geri kazanılmaktadır.



Madde geri kazanım sonucu elde edilen kauçuk granülü; kauçuk imalatında, oyun parkı ve halı saha zeminlerinde, otoyol yapımında asfalt katkısı, yüzey kaplama malzemesi, lastik karo taşı üretimi gibi çeşitli alanlarda kullanılmaktadır.



ATIK LASTİKTEN HAMMADDE GERİ KAZANIMI MÜMKÜN MÜDÜR?

Piroliz yöntemi kullanılarak atık lastiklerden; karbon siyahı, aromatik yağlar, tel ve ısı değeri çok yüksek olan pirolitik gaz elde edilmektedir.



ATIK LASTİKDEN ENERJİ KAZANIMI MÜMKÜN MÜDÜR?

Atık lastiğin enerji eşdeğerinin yaklaşık 5000-6000 kcal olması ve bu özelliğinden dolayı kaliteli bir kömüre eşdeğer nitelik taşıması sebebiyle alternatif bir enerji kaynağı olarak kullanımı mümkündür.



LÜTFEN DİKKAT EDİN!

T.C.
Çevre ve Orman
Bakanlığı



T.C.

ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü

**1 LİTRE ATIK YAĞ
1 MİLYON LİTRE SUYU
KİRLETİR...**

Yağ değişim yerlerinde, aracınızdan çıkan atık yağların ne yapıldığını sorgulayın.



Atölyenizden /işletmenizden çıkan atık yağları, çevre ve insan sağlığına zarar vermeyecek şekilde depolayın ve lisanslı tesislerde bertarafını sağlayın.



T.C.
Çevre ve Orman
Bakanlığı



Atık yağların ekonomiye kazandırılabilen, geri dönüşümü mümkün, çok kıymetli bir atık olduğunu unutmayın.

İLETİŞİM BİLGİLERİ

T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü
Atık Yönetimi Dairesi Başkanlığı

Söğütözü Cad. No:14/E 06560 Beştepe/ANKARA
Tel: 0 (312) 207 50 00 Faks: 0 (312) 207 64 46
Elektronik Ağ: www.atikyonetimi.cevreorman.gov.tr



ATIK YAĞ

Motorlu araçlardan ve faaliyetleri sırasında yağ kullanan tüm iş kollarından açığa çıkan ve tehlikeli özellikler gösteren petrol kökenli bir atıktır.

ATIK YAĞLAR NERELERDEN KAYNAKLANIR?

1 - Motorlu araçların yağ değişim işlemlerinden



2 - Sanayi kuruluşlarının faaliyetlerinden



Atık yağlar; kanserojen etkiye sahip maddeleri ihtiva ederler. Çevre ve insan sağlığı açısından yüksek derecede tehlikelidirler.



ATIK YAĞLAR

DENİZLERE, GÖLLERE VE SU BİRİKİNTİLERİNE DÖKÜLMEMELİDİR



Atık yağlar;

- Su içindeki oksijeni azaltır.
- Su içinde atık yağla beslenen mikroorganizmalar oluşur.
- Bu mikroorganizmaları yiyen balıklar ve diğer canlılar yoluyla kanserojen maddeler insanlara ulaşır.



Atık yağlar; evsel atıksu arıtma tesislerinde arıtılamaz, bu nedenle kanalizasyon sistemine dökülmemelidir.



TOPRAĞA DÖKÜLMEMELİDİR

Atık yağ içindeki ağır metaller bitkiler tarafından absorbe edilerek besin zinciriyle insanlara ulaşır.

AKARYAKIT ÜRÜNLERİ İLE KARIŞTIRILMAMALIDIR

Atık yağların illegal olarak akaryakıt ürünlerine karıştırılması her yıl ülke ekonomisine 125 milyon dolar zarar vermektedir.



YAKILMAMALIDIR

Atık yağların kontrolsüz olarak soba vb. yerlerde yakılması neticesinde, içindeki kanserojen maddeler doğrudan havaya karışmakta ve insanlar tarafından solunmaktadır.





5) Kızartmalık atık yağ sevkiyatında ulusal atık taşıma formu kullanın ve her taşımadan sonra formların bir kopyasını ilgili valiliğe gönderin (ticari işletmeler için).

6) Ticari işletmenizde kızartmalık atık yağ oluşuyorsa TS EN 1825-1 sayılı standarda uygun yağ tutucular kullanın. Tutulan yağı lisanslı tesislere vererek geri kazanımını sağlayın.

7) Çevrenizde bulunan lokanta, fastfood, yemekhane, hazır yemek fabrikası, otel, motel, turistik tesis, tatil köyü gibi ticari işletmelerin ürettikleri kızartmalık atık yağların bertarafı için lisanslı bir toplayıcı/gerikazanım tesisi ile yaptıkları sözleşmenin, işletmede kolay görünür bir yerde asılı bulunmasına dikkat edin. Sözleşmesi olmayan tesisleri ilgili Belediye yetkililerine bildirin.



KAYNAK

19.04.2005 tarih ve 25791 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği"

T.C.
Çevre ve Orman
Bakanlığı



İLETİŞİM BİLGİLERİ

T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü
Atık Yönetimi Dairesi Başkanlığı

Söğütözü Cad. No:14/E 06560 Beştepe/ANKARA
Tel: 0 (312) 207 50 00 Faks: 0 (312) 207 64 46
Elektronik Ağ: www.atikyonetimi.cevreorman.gov.tr

T.C.
Çevre ve Orman
Bakanlığı



T.C.

ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü

BİTKİSEL ATIK YAĞLAR
SİZ OLMADAN BAŞARAMAYIZ
GELİN, BİRLİKTE ÇEVREMİZİ KORUYALIM



**KIZARTMALIK ATIK YAĞLARIMIZI
LAVABOYA, ÇÖPE, SUYA VE TOPRAĞA
DÖKMEYELİM, BİRİKTİRELİM**

**LİSANSLI TOPLAYICILARA/GERİ KAZANIM
TESİSLERİNE VEREREK HEM ÇEVREMİZİ
KORUYALIM HEM DE ÜLKE EKONOMİMİZE
KATKIDA BULUNALIM**

**ÜLKEMİZDE HER YIL YAKLAŞIK 1,5 MİLYON
TON BİTKİSEL YAĞ TÜKETİLMEKTEDİR**



Lokanta, fastfood, yemekhane, hazır yemek fabrikası, otel, motel, hastane, turistik tesis, tatil köyü, gıda endüstrisi, askeri tesis gibi ticari işletmelerde ve evlerde bitkisel yağların kullanımı sonucu yaklaşık **300 bin ton kızartmalık atık yağ oluşmaktadır...**



BİLİYOR MUSUNUZ ?

• Kızartmalık atık yağların ekotoksik özellik gösterdiğini, denizlere, göllere ve akarsulara döküldüğünde su yüzeyini kaplayarak havadan suya oksijen transferini önlediğini, balıklar ve diğer canlıların ölümüne neden olduğunu,

• Lavaboya dökülen kullanılmış bitkisel ve hayvansal yağların evsel atık su kirliliğinin % 25 oranında kaynağını oluşturduğunu,

• Kızartmalık atık yağların lavaboya dökülmesi ile;



- Dren sistemine yapışarak kanalizasyon borusu içindeki atıkların boru cidarına tutunmasına, zamanla borunun daralmasına ve kanalizasyon sisteminin kullanılmaz hale gelmesine sebep olduğunu,

- Tıkanan boruların evlerde ve caddelerde kanalizasyon taşkımlarına neden olarak çevre ve insan sağlığını tehdit ettiğini,

- Kanalizasyon sisteminin ve atık su arıtma tesislerinin bakım, onarım ve işletim maliyetinin arttığını,

- Böcek ve koku problemlerinin meydana geldiğini,

• Kızartma işlemi sırasında oluşan fiziksel ve kimyasal reaksiyonlar ile yağda çok sayıda bozunma ürününün oluştuğunu ve bu maddelerin yağı çevre ve insan sağlığına zararlı hale getirdiğini,

• Sağlığımızı korumak için kızartmalık bitkisel yağın en fazla 2 defa kızartma işleminde kullanılması gerektiğini,

• Kızartma yağı test cihazı ile belirlenen toplam polar madde oranı 25 i aşmış bitkisel yağların atık olarak değerlendirilmesi ve gıda zincirinden çekilmesi gerektiğini,

• Kızartmalık atık yağların canlılar üzerindeki zararlı etkileri sebebiyle yem ve sabun sanayinde kullanılmasının yasak olduğunu,

• Kızartmalık atık yağların biyodizel üretiminde kullanılarak geri kazanımının sağlandığını,

• Atık yağlardan biyodizel üretimi ile hem çevrenin korunduğunu hem de atıktan katma değer sağlandığını,

• Kızartmalık atık yağlardan üretilen biyodizelin, dizel yakıtı göre iklim değişikliğine sebep olan sera gazı emisyonunda % 65-92 oranında azaltım sağladığını,

• Kullanılmış kızartmalık yağların önemli bir içme suyu kaynağı olan yer altı sularının kirlenmesine sebep olduğunu,

biliyor musunuz ?



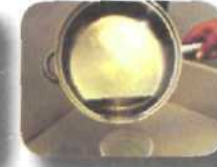
KIZARTMALIK ATIK YAĞLARIN UYGUN GERİ KAZANIMI İÇİN NELER YAPMALIYIZ ?

1) Kızartmalık atık yağlarınızı lavaboya, çöpe, suya ve toprağa dökmeyin. Kızartmalık atık yağlarınızı diğer atık madde ve çöplerden ayrı olarak biriktirin. Atık yağların biriktirilmesi için sızdırmaz, iç ve dış yüzeyleri korozyona dayanıklı bidon (evler için), konteyner ve tank (ticari işletmeler için) gibi toplama kapları kullanın.

2) Size hizmet veren Belediye ile kızartmalık atık yağlarınızın yönetimi (toplanması, taşınması, geri kazanımı) konusunda irtibata geçin.

3) Belediye yetkilileri kızartmalık atık yağlarınızın kim tarafından, nasıl ve ne zaman toplanacağı konusunda sizlere gerekli bilgiyi verecektir.

4) Atık haline gelen bitkisel yağların Bakanlığımızdan



lisans almış kişilerce toplanması, otel, lokanta, fastfood, yemekhane, yemek fabrikaları, turistik tesisler, tatil köyleri ve hastaneler gibi ticari bitkisel atık yağ üreticilerinin kızartmalık atık yağlarını ve yağ tutucularından atılacak yağları bulisanslı firmalarla yıllık sözleşme yaparak teslim etmeleri gerekmektedir. Kızartmalık atık yağlarınızı Bakanlığımızdan lisans almış <http://www.atikyonetimi.cevreorman.gov.tr/lisans/lisans/bitkiselatasima.xls> adresinde yer alan lisanslı taşıyıcılarla, <http://www.atikyonetimi.cevreorman.gov.tr/lisans/lisans/biyodizel.xls> adresinde yer alan lisanslı geri kazanım veya bertaraf tesislerine gönderin (ticari işletmeler için).

- Ülkemizde gemilerden kaynaklanan illegal deşarjların kontrolünü sağlamak amacıyla denizden ve havadan sürekli izleme ve denetim yapılmaktadır.



- Gemilerin sebep olduğu deniz kirlilikleri tespit edilerek 2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca ağır cezalar uygulanmaktadır.



Bakanlığımızca 177 limana “atık kabul tesisi” kurdurulmuştur. Bu tesislerde toplanan atıklar yönetmeliklere uygun şekilde bertaraf edilmektedir.

- Denizde yaşayan canlıları koruyunuz, onlara zarar vermeyiniz.



- Denizlerimizde gerçekleşen herhangi bir kaza durumuna şahit olduysanız lütfen en yakın yetkili idareyi arayarak ihbar ediniz!!!



T.C.
Çevre ve Orman
Bakanlığı



İLETİŞİM BİLGİLERİ

T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü
Deniz ve Kıyı Yönetimi Dairesi Başkanlığı
Söğütözü Cad. No:14/E 06560 Beştepe/ANKARA
Tel: 0 (312) 207 50 00 Faks: 0 (312) 207 66 95
Elektronik Ağ: www.deniz.cevreorman.gov.tr

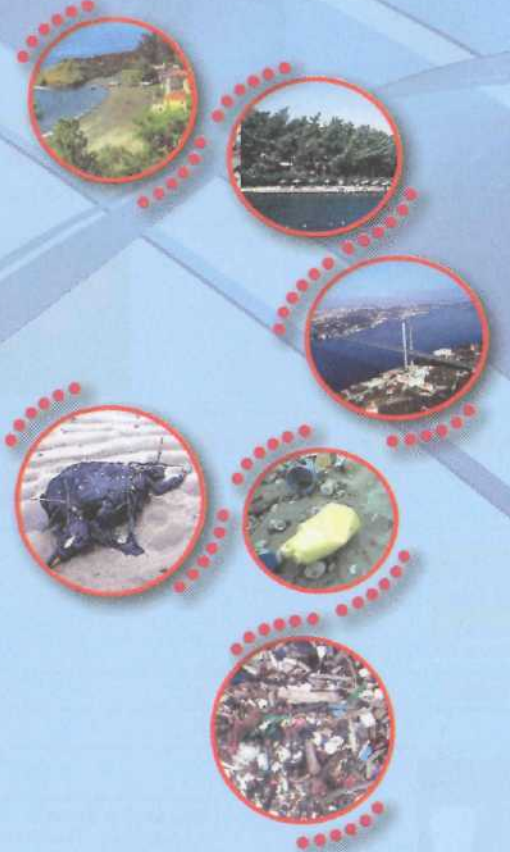
T.C.
Çevre ve Orman
Bakanlığı



T.C.

ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü

DENİZLERİMİZİ KORUYALIM



UNUTMAYIN!!!
ÇÖPLER DENİZLERDE UZUUN YILLAR İÇERİSİNDE YOK
OLMAKTADIR

Cam Şişe	Teneke Kutu	Süt Kutusu
1 milyon yıl	50 yıl	3 ay



Olta İpi	Naylon Kumaş	Elma Çekirdekleri
600 yıl	30-40 yıl	2 ay



Plastik Şişe	Plastik Poşet	Gazete
450 yıl	10-20 yıl	6 Hafta



Alüminyum Konserve Kutusu	Sigara Filtresi	Portakal Kabuğu
80-200 yıl	1-5 yıl	2-5 hafta



Lastik Ayakkabı Tabanı	Pamuklu Kıyafet	Kağıt Havlu
50-80 yıl	1-5 yıl	2-4 hafta



Plastik bardak	Kontrplak
50 yıl	1-3 yıl



Kaynak: The Ocean Conservancy: "Pocket Guide to Marine Debris" 2006

• Deniz kirliliğini azaltmak amacıyla; denize çöp atmamalım, bulunduğumuz yerde çöplerimizi atacağımız kutuları ilgilileri uyararak koyduralım.



• Deniz kenarında sigara izmaritlerinizi, dondurma çubuklarınızı, meyve ve yemiş kabukları ile pet şişelerinizi bir çöp kutusu buluncaya kadar yanınızda taşıyarak en yakın çöp tenekesine atınız.



• Balık çiftlikleri; Genel görünüm ve estetiği bozmakta, Ulaşımı etkilemekte, Doğal balık popülasyonları ile etkileşimleri olmakta ve Kullanılan antibiyotiklerin çevresel etkileri bulunmaktadır.



• 2872 sayılı Çevre Kanunu çerçevesinde çıkarılan Tebliğ ile Balık çiftlikleri açık denizlere taşınmış ve modernize edilmiştir



VAHŞİ DEPOLAMA SAHALARI KAPATILYOR...



Vahşi çöp depolama alanları; çöp suları ve çöp gazı kontrollü olarak ortamdan uzaklaştırılarak, heyelan riskini önleyici tedbirlerle, üzeri sızdırmazlık tabakası ve örtü toprağı ile kapatılarak rehabilite edilir. Bu alanlara tekrar çöp atılması önlenerek park, yeşil alan olarak peyzaj düzenlemeleriyle tekrar halkın kullanımına sunulur.



İSTER, BİLİR, DESTEKLER, TAKİPÇİSİ OLURSAK KATI ATIKLAR “DÜZENLİ” DEPOLANIR.



T.C.
Çevre ve Orman
Bakanlığı



İLETİŞİM BİLGİLERİ

T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü
Atık Yönetimi Dairesi Başkanlığı

Söğütözü Cad. No:14/E 06560 Beştepe/ANKARA
Tel: 0 (312) 207 50 00 Faks: 0 (312) 207 64 46
Elektronik Ağ: www.atikyonetimi.cevreorman.gov.tr

T.C.
Çevre ve Orman
Bakanlığı



T.C.

ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü

ÇEVRE VE İNSAN SAĞLIĞI İÇİN
“DÜZENLİ DEPOLAMA”



VAHŞİ ÇÖP DAĞLARINA SON VERİYORUZ!



Atık Yönetimi: Atık Yönetimi, evsel, tıbbi, tehlikeli ve tehlikesiz atıkların minimizasyonu, kaynağında ayrı toplanması, ara depolanması, gerekli olduğu durumda atıklar için transfer istasyonlarının oluşturulması, atıkların taşınması, geri kazanılması, bertarafı, geri kazanım ve bertaraf tesislerinin işletilmesi ile kapatma, kapatma sonrası bakım, izleme-kontrol süreçlerini içeren bir yönetim biçimidir.

ATIK YÖNETİMİNDE ÖNCELİK SIRASI

- Önleme
- Kaynakta Azaltma
- Yeniden Kullanım
- Geri Kazanım/Geri Dönüşüm
- Ön İşlem (Yakma dahil)
- Bertaraf



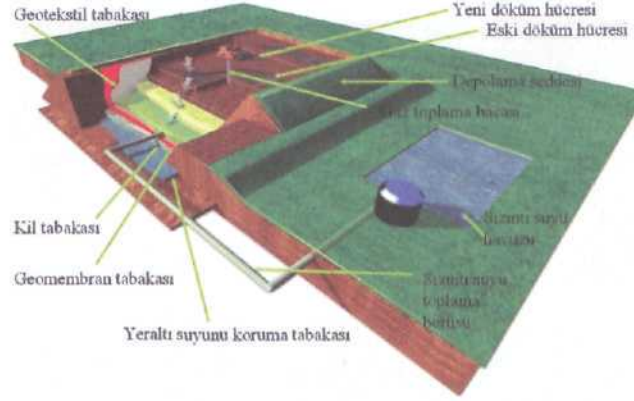
Kişibaşı Atık
Miktarı: 1,06 kg/gün

Ülkemizde yılda yaklaşık 27 milyon ton evsel atık üretilmektedir. Evsel katı atıkların % 50 'si organik atıklardır.

Türkiye'de Atık Kompozisyonu



Düzenli Depolama: Katı atıkların sızdırmazlığı sağlanmış, büyük alanlara dökülmesi, sıkıştırılması ve üzerinin örtülerek doğal biyolojik reaktör haline getirilmesidir.



- Düzenli depolama ile çöp sularının yer altı sularına, dere, nehir, göl, deniz gibi yüzey sularına karışması önlenir
- Depolanan atığın içindeki depo gazı toplanarak elektrik enerjisi üretilebilir.
- Depolanan atığın üzeri düzenli periyotlarda toprakla örtülerek koku oluşması, haşere üremesi, başıboş hayvanların beslenme ortamının oluşması ve çöplerin etrafa yayılması, yangın çıkması önlenir.

Ülkemizde 2009 yılı Mayıs ayı itibarıyla 39 Katı Atık Düzenli Depolama Tesisinde yaklaşık 32 milyon kişinin atıkları düzenli depolanmaktadır.



Bakanlığımızca Belediyelerle yürütülen çalışmalar

	DÜZENLİ DEPOLAMA TESİSİ SAYISI	BELEDİYE SAYISI	HİZMET ALAN NÜFUS
DEVAM EDEN PROJELER	62	590	17.076.912
AB PROJELERİ	12	126	4.187.493
DÜZENLİ DEPOLAMA YAPAN BELEDİYELER	39	568	31.755.218
TOPLAM	113	1.284	53.019.623





• Bromlu Alev Geciktiriciler
PBDE'ler vücutta uzun süre kalıcı olduklarından, hayvan dokusunda biyolojik birikime neden olurlar. İnsanların PBDE'leri en önemli alma yolları yağlı hayvan ürünlerini (et, balık, yumurta vb.) tüketmeleridir. Endokrin sisteminde zararlı olabilir ve ceninin gelişiminde etkilidir. Öğrenme zorluğu ve davranış bozukluklarına yol açarlar.

Bu yönetmelikle gelen zorunluluklar nelerdir?

Üreticiler;

- Piyasaya sürdükleri elektrikli ve elektronik eşyalarda istisnai durumlar hariç kurşun (Pb), cıva (Hg), artı altı değerlikli krom (Cr+6), polibromürlü bifeniller (PBB) ve polibromürlü difenil eterler (PBDE) ile kadmiyum (Cd) bulundurmamakla,

- Piyasaya sürdükleri ürünlerin bu Yönetmelikte belirtilen teknik kriterleri sağladığını gösteren bilgi ve belgeleri ürünün piyasaya sunulduğundan önce hazırlamakla,

- Bu bilgi ve belgeleri beş yıl süreyle muhafaza etmekle,

yükümlüdürler.

Kimler üreticidir?

- Kendi markasıyla elektrikli ve elektronik eşya imal eden ve satan,
- Kendi markasıyla başka tedarikçiler tarafından üretilen elektrikli ve elektronik eşyaları satan,
- Ticari amaçlarla elektrikli ve elektronik eşya ithal veya ihraç eden gerçek ve tüzel kişilerdir.

T.C.
Çevre ve Orman
Bakanlığı



İLETİŞİM BİLGİLERİ

T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü
Atık Yönetimi Dairesi Başkanlığı

Söğütözü Cad. No:14/E 06560 Beştepe/ANKARA
Tel: 0 (312) 207 50 00 Faks: 0 (312) 207 64 46
Elektronik Ağ: www.atikyonetimi.cevreorman.gov.tr

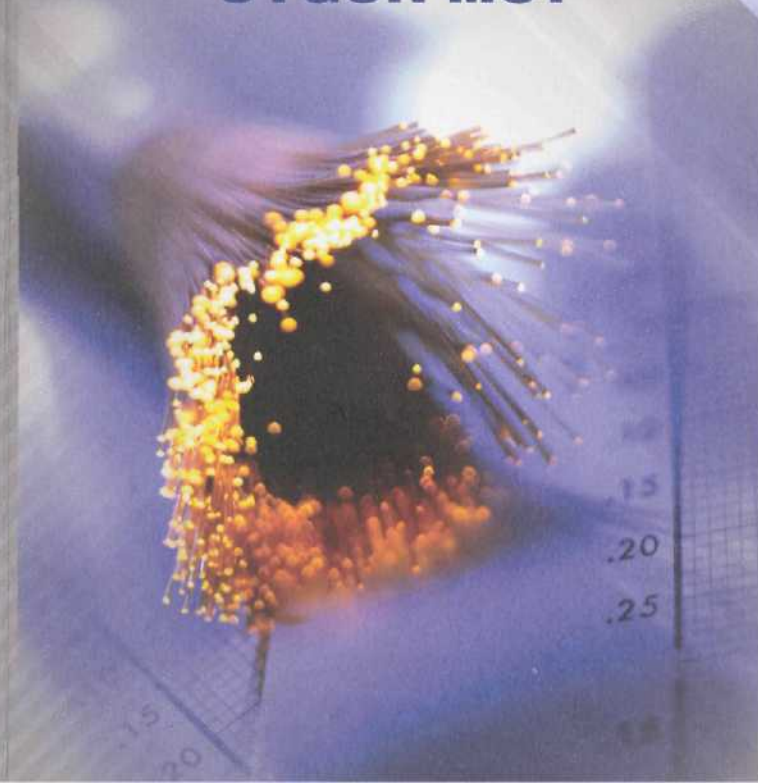
T.C.
Çevre ve Orman
Bakanlığı



T.C.

ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü

SATIN ALDIĞINIZ ELEKTRİKLİ VE ELEKTRONİK EŞYALAR EEE YÖNETMELİĞİNE UYGUN MU?



EEE nedir?

Elektrikli ve Elektronik Eşyalarda Bazı Zararlı Maddelerin Kullanımının Sınırlandırılmasına Dair Yönetmeliktir.



EEE Yönetmeliği ile yasaklanan zehirli maddeleri biliyor musunuz?

- Kurşun (Pb)
- Cıva (Hg)
- Kadmiyum (Cd)
- Krom +VI (Cr+VI)
- Polibromürlü Bifeniller (PBB)
- Polibromürlü Difenil Eterler (PBDE)

Bu yönetmelik ile piyasaya sürülen elektrikli ve elektronik eşyalarda kurşun (Pb), cıva (Hg), artı altı değerlikli krom (Cr+6), polibromürlü bifeniller (PBB) ve polibromürlü difenil eterler (PBDE) ile kadmiyumun (Cd) bulunması yasaktır.

Bu zararlı maddelerin elektrikli ve elektronik eşyalarla evlerimize gelmesini engellemede en etkili yöntem, elektrikli ve elektronik eşyalar üretilirken bu zararlı maddelerin yerine güvenli alternatif maddelerin kullanılmasıdır. Bilimsel ve teknik açıdan bunun mümkün olmadığı durumlar EEE yönetmeliği kapsamı dışındadır.



Aldığınız elektrikli ve elektronik eşyaların EEE yönetmeliğine uygunluğuna mutlaka bakın!

Çünkü elektrikli ve elektronik eşyalarda bulunacak :

• Kurşun

Özellikle çocuklarda merkezi sinir sistemi üzerinde etkilidir, çocuklarda zihinsel gelişimi engeller. Böbreklere ve taşıma sistemine zarar verir. Kansızlığa neden olur.

• Cıva

Beyne, böbreklere ve üreme organlarına zarar verir.

Beyinde hafıza problemine ve sinirliliğe neden olur. Yağ hücrelerinde

birikimi anne sütünden bebeğe geçişe neden olur.

• Kadmiyum

Kemik hastalıklarına, akciğer

ve prostat kanserine ve kansızlığa neden olabilir.

• Krom (+VI)

Uzun süre deri ile temas sonucu deri ülserine ve isiliğe neden olur.

Göze direkt teması sonucu gözde kalıcı hasar oluşturur.

Burun, boğaz ve ciğerlerde tahrişe neden olur. Akciğer kanserine neden olabilir. Yüksek miktarda maruz kalındığında böbreklerde hasar oluşturur.





- Ürünün üzerinde tehlikelilik işaretleri ve bilgisi yoksa tehlikesiz olduğu düşünülmelidir.
- Ürünün tamamı tüketilmelidir.
- Tamamı tüketilemiyorsa ihtiyacı olan birine verilmelidir.
- Tehlikeli ürün hakkında bilgi ve güvenli bertaraf yöntemleri araştırılmalıdır. Bu hususta www.atikyonetimi.cevreorman.gov.tr adresine başvurulmalıdır.

Tehlikeli Atıklar Güvenli Olarak Nasıl Bertaraf Edilmelidir?

Evsel tehlikeli ürüne ihtiyaç yoksa ve kimseye de verilemiyorsa güvenli bir şekilde bertarafının sağlanması gerekir. Atıkların il atık yönetimi programı kapsamında toplanması ve bertaraf edilmesi gerekmektedir. Konu ile ilgili olarak yerel yönetimlerden ve Bakanlığımızın www.atikyonetimi.cevreorman.gov.tr adresinden bilgi alınabilir.

• Her yıl tonlarca tehlikeli atık evsel atıklarla beraber çöpe atılmakta ve depolama alanlarında bu atıkların birlikte depolanması sonucu yeraltısuyu kirliliği meydana gelmektedir.

• Evlerden kaynaklanan tehlikeli atıkların yere dökülmesi sonucu yüzeysel su kaynaklarında kirlilik meydana gelmektedir. Mesela motor yağıyla kirlenmiş yüzeysel su kaynağında 1 lt motor yağı, 1 milyon litre suyun tadını bozar ayrıca sudaki balıkların ve diğer canlıların yaşamını tehdit eder.

T.C.
Çevre ve Orman
Bakanlığı



İLETİŞİM BİLGİLERİ

T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü
Atık Yönetimi Dairesi Başkanlığı

Söğütözü Cad. No:14/E 06560 Beştepe/ANKARA
Tel: 0 (312) 207 50 00 Faks: 0 (312) 207 64 46
Elektronik Ağ: www.atikyonetimi.cevreorman.gov.tr

T.C.
Çevre ve Orman
Bakanlığı



T.C.

ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü

EVLERDEN KAYNAKLANAN TEHLİKELİ ATIKLAR





Günlük yaşamda kullandığımız ve hayatımızı kolaylaştıran birçok tehlikeli ürün bulunmaktadır. Bu ürünler işlerimizi daha hızlı, kolay ve etkili bir şekilde yapmamızı sağlayan temizlik malzemeleri, deterjanlar, boyalar, kişisel bakım ürünleri, pestisitler gibi çok çeşitlidirler.

Acaba bu ürünlere güvenebilir miyiz?

Tüketici olarak marketten satın aldığımız bir ürünün genellikle güvenilir olduğuna inanırız. Ancak evlerimizde kullandığımız birçok ürün tehlikeli kimyasal maddeler içermekte ve bu ürünlerin uygun bir şekilde kullanılmaması ya da bertaraf edilmemesi halinde zararlı etkileri bulunmaktadır. İhtiyacımız olan ürünlerin hangilerinin tehlikeli olduğunu, tehlikeli olma-

sı durumunda kullanma, saklama ve alternatifi olan ürünle ilgili bilgimiz olması halinde evimizi ve çevremizi daha sağlıklı ve yaşanılabilir düzeye taşımamız mümkün olacaktır.



Ürün Tehlikeli mi?

Öncelikle satın alacağımız ürünün etiketi dikkatle okunmalıdır. Etiket bilgilerinde ürünün tehlikeli olup olmadığı hususunda bilgiler ve işaretler bulunmaktadır. Eğer ürün tehlikeliyse

aşağıdaki tehlikelilik işaretlerinden bir ya da birkaçı bulunacaktır.

- Yanıcı: Ateşte kolayca tutuşur ve yanar.
- Korozif/Kostik: Canlı dokuyu yakar ve tahriş eder.
- Patlayıcı/Reaktif: Isı veya basınç altında ya da başka maddelerle reaksiyona girebilir veya patlayabilir.
- Toksik/Zehirli: Solunması, yutulması ya da absorplanması halinde ölüme varabilen ciddi zararlar verir.
- Radyoaktif: Hücreye ve genetik yapıya zarar verir.



Evlerden Kaynaklanan Tehlikeli Atık Miktarı Nasıl Azaltılabilir?

Daha az tehlikeli olan ürünler ya da alternatif ürünler kullanılabilir. Ancak tehlikeli özellikler taşıyan bir ürünün kullanılması gerekiyorsa dikkat edilmesi gereken bazı hususlar bulunmaktadır.

Şöyle ki ;

- İhtiyaç kadar satın alınmalıdır.
- Tehlikeli ürünlerin etiket bilgileri okunmalı ve en az tehlikeli olanı tercih edilmelidir.



Yanıcı



Korozif/Kostik



Patlayıcı/Reaktif



Toksik/Zehirli



Radyoaktif

13. Musluklarınızı kontrol edin, su damlatmasın! Çamaşır makinenizi yarı dolu çalıştırmayın! Az su harcayan çamaşır ve bulaşık makinelerini kullanın!



14. Katı atıkları kaynağında ayırıştırın ve geri dönüşüme katkıda bulunun!

15. Orman alanlarını koruyun! Ağaç dikiñ! (Ağaçlar karbondioksit yutağıdır.)



**ALACAĞINIZ KÜÇÜK
ÖNLEMLERİN
DÜNYAMIZ İÇİN
BÜYÜK ETKİLERİ OLACAKTIR**



T.C.
Çevre ve Orman
Bakanlığı



İLETİŞİM BİLGİLERİ

T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü
Hava Yönetimi Dairesi Başkanlığı

Söğütözü Cad. No:14/E 06560 Beştepe/ANKARA
Tel: 0 (312) 207 50 00 Faks: 0 (312) 207 65 35
Elektronik Ağ: www.iklim.cevreorman.gov.tr

T.C.
Çevre ve Orman
Bakanlığı



T.C.

ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü

**İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE
MÜCADELEYE SİZ DE
KATILIN**



SERA ETKİSİ

Güneş'ten gelen enerjinin bir bölümü yeryüzü ve atmosfer tarafından emilir, bir bölümü ise, emilme gerçekleşmeden, yüzeyden ve atmosferden yansarak uzaya gider. Yerküre tarafından tutulan enerjinin bir bölümü ise uzun dalgalı yer ışınımı olarak atmosfere geri verilir.

Atmosferdeki sera gazları (su buharı, karbondioksit, metan gibi) gelen Güneş ışınımına karşı geçirgen, buna karşılık yeryüzeyinden geri salınan uzun dalgalı yer ışınımına karşı çok daha az geçirgendir ve yerküreden uzaklaşan enerjiyi tutar. Yerküre'nin ısınmasını sağlayan ve ısı dengesini düzenleyen bu süreç "DOĞAL SERA ETKİSİ" olarak adlandırılmaktadır.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN SEBEPLERİ

Sanayi devrimin başlangıcından bu yana atmosferde bulunan karbondioksit, metan ve nitroz oksit gibi çeşitli sera gazlarının miktarlarında belirgin bir artış gözlenmektedir. Bu durum sera etkisinin artmasına ve yerkürenin beklenenden daha fazla ısınmasına sebep olmaktadır.

Aslında bu durum tarımsal faaliyetler, arazi kullanımı değişikliği ve fosil yakıtların yakılması gibi çeşitli insan faaliyetlerine bağlıdır. Atmosferdeki karbondioksit oranı son 650.000 yılın en yüksek seviyesindedir ve 1960 yılından itibaren yapılan ölçümler dikkate alındığında son 10 yılda bu artış en hızlı oranda gerçekleşmiş ve 2005 yılında 379 ppm değerine ulaşmıştır.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN ETKİLERİ

21. yüzyılın sonlarına doğru, doğal sistemlerde birçok etkilerin meydana gelmesinin gözlemlenebileceği öngörülmektedir. Örnek olarak yağış rejimindeki değişiklik ve kar ve buzlardaki erime, bazı alanlarda sel riskini artıracak beklenirken, diğer bölgelerde kuraklık meydana getirecektir. Ekosistemin uyum sağlayacağı kapasitenin üzerinde meydana gelen ısınma, türlerin yok olması riski gibi negatif sonuçlar doğuracaktır.

21.yüzyılda sıcaklık artışının devam etmesi çok büyük etkilere sebep olacaktır. Örnek olarak Grönland ve Antarktika'daki buzulların erimesi sonucu deniz seviyesinde yükselme olacak ve kıyı bölgelerini daha büyük oranda etkileyecektir.

Önümüzdeki yüzyıl içinde kuraklık şiddeti ve sıklığının yükselmesi, ısı dalgaları ve diğer sıra dışı hava olayları gibi birçok büyük etkilerin olacağı öngörülmektedir.

Ülkemiz Doğu Akdeniz Havzasında bulunması sebebiyle iklim değişikliğinden en çok etkilenecek ülkeler arasındadır.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİ ÖNLEMELİK İÇİN BİREYSEL OLARAK NELER YAPABİLİRİZ?

1. Enerji tasarrufu için binalarınıza yalıtım yaptırın!



2. Pencerelerinizde çift cam tercih edin!

3. Tasarruflu ampuller kullanın!



4. Su ısıtıcınızı ayarlayın! (Isıtıcınızı kışın 2 derece aşağı ayarlayın ve tasarrufa katkıda bulunun.)

5. Klimanızı yalnızca gereksinim duyduğunuzda çalıştırın!



6. Buzdolabınızı ısı kaynaklarından uzağa yerleştirin ve yemekleri buzdolabına koymadan önce oda sıcaklığına kadar soğumasına dikkat edin!

7. Daha az atık üreten, daha az enerji ve doğal kaynak kullanan cihazları tercih edin!



UNUTMAYIN!

Tasarruf edilen her kilowatt saat elektrik enerjisi için yaklaşık 2,5 kg karbondioksit eşdeğer sera gazı azaltımı sağlanmaktadır. Ayrıca enerji ve doğal kaynakların verimli kullanılması bütçenize de önemli katkılar sağlayacaktır.



8. Enerji üretimi için yenilenebilir (rüzgar, güneş, hidroelektrik, jeotermal) enerjiyi destekleyin!



9. Kirli filtreler fazla yakıt harcanmasına yol açmaktadır. Otomobilinizin hava ve yakıt filtrelerinin her zaman temiz olmasına dikkat edin!



10. Lastiklerinizi kontrol edin! (Düzgün şişirilmiş lastiklerle alınacak yol artacağından yakıt tasarrufu sağlanır)

11. Daha az araba kullanın! (Daha sık yürüyün, bisiklet kullanın, toplu taşıma araçlarından daha fazla yararlanın)



12. Daha az sıcak su kullanın! (Suyu ısıtmak için çok fazla enerji gerekmektedir. Daha az su tüketen duş başlığı ile su tasarrufu sağlanabilir.)

TIBBİ ATIKLAR

- Sağlık kuruluşu içinde ayrı taşınmalıdır.



- Ayrı olarak geçici depolanmalıdır.



- Tıbbi atıkların toplanması ve taşınması belediyeler tarafından lisanslı araçlarla yapılmalıdır.



SAĞLIĞINIZ İÇİN

Tıbbi atıklar lisanslı araçlarla toplanmalı, düzenli depolanarak veya yakılarak bertaraf edilmeli yada sterilizasyon işlemine tabi tutularak zararsız hale getirilmelidir

T.C.
Çevre ve Orman
Bakanlığı



İLETİŞİM BİLGİLERİ

T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü
Atık Yönetimi Dairesi Başkanlığı

Söğütözü Cad. No:14/E 06560 Beştepe/ANKARA
Tel: 0 (312) 207 50 00 Faks: 0 (312) 207 64 46
Elektronik Ağ: www.atikyonetimi.cevreorman.gov.tr

T.C.
Çevre ve Orman
Bakanlığı



T.C.

ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü

**ÖNCE KENDİNİZİ
KORUYUN!..**



- DOKTORLAR
- HEMŞİRELER
- HASTANE PERSONELİ
- HASTALAR
- HASTA ZİYARETÇİLERİ
- ÇAMAŞIRHANE ÇALIŞANLARI
- ATIK TOPLAYICI VE TAŞIYICILARI
- BERTARAF TESİSLERİNDE ÇALIŞANLAR

SAĞLIK
KURULUŞLARINDA
TEŞHİS, TEDAVİ VE
BAKIM HİZMETLERİ
SONUCU

TIBBİ ATIK

OLUŞMAKTADIR

TIBBİ ATIKLAR DİĞER
ATIKLARDAN DAHA FAZLA
ORANDA YARALANMA VE DAHA
YÜKSEK ENFEKSİYON RİSKİ
TAŞIRLAR

HIV
Hepatit A Hepatit B Hepatit C
ve
ENFEKSİYON HASTALIKLARINDAN
KENDİNİZİ VE ÇEVRENİZİ
KORUMAK İÇİN...
KIRMIZI TIBBİ ATIK TORBASINA
YALNIZ
ENFEKTE VE PATOLOJİK ATIKLARI
ATINIZ !!!!



**TIBBİ ATIK POŞETLERİNE
KESİCİ DELİCİ ATIKLAR
AMBALAJ ATIKLARI
TEHLİKELİ ATIKLAR
ATILMAMALIDIR.**



KESİCİ DELİCİ ATIKLAR



Buzdolaplarınızın, derin dondurucularınızın ve klimalarınızın düzenli servise tabi tutulmasına önem verin. Gaz değişimi sırasında gerekirse servis elemanını uyararak eski gazın atmosfere salınmasına izin vermeyin.



Otomobil klimaları soğutucu gaz olarak ozon tabakasına zarar veren maddeleri içerebilirler. Bu gazları içermeyen modelleri tercih edin.

Yalıtım malzemeleri ve ambalaj köpüklerinin de ozon tabakasına zarar veren kimyasal maddeler içerebileceğini unutmayın. Bu bilinçle, bu ürünleri gereksiz tüketmeyin.



T.C.
Çevre ve Orman
Bakanlığı



İLETİŞİM BİLGİLERİ

T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü
Hava Yönetimi Dairesi Başkanlığı

Söğütözü Cad. No:14/E 06560 Beştepe/ANKARA
Tel: 0 (312) 207 50 00 Faks: 0 (312) 207 65 35
Elektronik Ağ: www.iklim.cevreorman.gov.tr

T.C.
Çevre ve Orman
Bakanlığı



T.C.

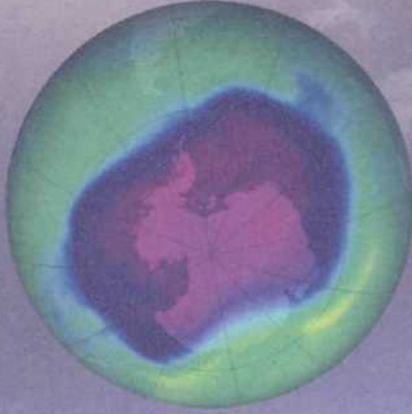
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü

OZON TABAKASI İLE DOST OLUN

OZON TABAKASI

Atmosferin üst tabakalarında bulunan ozon tabakası yeryüzündeki tüm canlı varlıkları güneşin öldürücü morötesi ışınlarına karşı koruyan bir kalkan görevi görmektedir. Gökyüzünün mavi renkte görünmesi ozon tabakası sayesinde olmaktadır.

Eğer ozon tabakası olmasaydı, güneşin UV-B radyasyonu yeryüzüne ulaşarak canlılar üzerinde zararlara yol açardı.



OZON TABAKASININ DELİNMESİ

Ozon yoğunluğunun ultraviyole ışınlarını tutma görevini yapamayacak kadar azalması, "ozon tabakasının delinmesi" olarak adlandırılmaktadır. Bu tabakanın güneşten gelen zararlı ultraviyole ışınlarını (UV-B) yeterince tutamaması sonucunda bütün yaşayan organizmalar üzerinde zararlı etkiler meydana gelir; bitkilerin büyüme hızı azalır, insanlarda cilt kanserine sebep olur, göze zarar verir, bağışıklık sistemleri zarar gördüğü için bulaşıcı hastalıklara gibi yakalanma riskini artırır.

Ozon tabakası zarar gördükçe, dünyaya ulaşan UV-B ışınlarının miktarı da artmaktadır. Bu zarar genelde klor ve/veya brom içeren kimyasalların dünya yüzeyinden yükselerek stratosfere ulaşmasıyla gerçekleşir. Güneş ışınlarının etkisiyle bu tür maddelerin ayrışması ile oluşan

serbest klor ve brom radikalleri ozon moleküllerini parçalar ve ozon tabakasının incelmesine sebep olur.

Ozon tabakasının incelmesine neden olan maddeler:

- Kloroflorokarbonlar (CFC)
- Halonlar
- Metil Kloroform
- Karbon Tetraklorid
- Hidrobromoflorokarbonlar (HBFC)
- Hidrokloroflorokarbonlar (HCFC)
- Metil bromür

ULUSLARARASI SÜREÇ

1986 yılından itibaren Ozon tabakasında tespit edilen lekeler nedeniyle, Ozon tabakasını incelten maddelerin göreceli olarak sınırlandırılmasına karar verilmiştir. 16 Eylül 1987 'de 150'den fazla ülke temsilcisi Kanada'nın Montreal kentinde toplanarak "ozon tabakasının incelmesine yol açan maddelerin üretimi ve kullanımı" konusundaki Montreal Protokolünü imzalamışlardır.

Ülkemiz protokole 19 Aralık 1991 tarihinde taraf olmuştur ve tüm değişikliklerini kabul etmiştir. Protokole ilişkin ulusal ve uluslararası çalışmaların izlenmesi Ulusal odak noktası görevini yürüten Çevre ve Orman Bakanlığı'nın koordinasyonunda gerçekleştirilmektedir. Türkiye, Montreal Protokolünde kendi grubundaki ülkeler için öngörülen CFC azaltma takviminden daha hızlı bir sonlandırma takvimini başarı ile uygulamıştır.

OZON TABAKASINI KORUMAK İÇİN BİREYSEL OLARAK NELER YAPABİLİRİZ?

Ozon tabakasına zarar veren kimyasal maddeleri içermeyen ozon dostu ürünler satın alın. Bir tüketici olarak gücünüzü kullanın!



CFC ve HCFC içeren spreyleri kesinlikle kullanmayın!



suyu tuvalete dökmek için kullanabilirsiniz.

- Daha kısa süre duş yapın. Yıkama sürenizi sabunlanma, yıkama ve durulanma ile sınırlayın.

- Tuvaletinizi çöp kutusu gibi kullanarak elinize geçenleri atmayın. Gereksiz yere sifonu çekmeyin. Kademeli sifonlar kullanmayı tercih edin.

- Dişlerinizi fırçalarken, yüzünüzü yıkarken suyu akar vaziyette bırakmayın.

- Tıraş bıçağınızı akar suyun altında değil, bir tas suyun içinde durulayın.

Musluklar;

- Musluklarınız su damlatıyorsa mutlaka tamir ettirin. Gereksizse açık bırakmayın.

- Musluklarınızın altına suyun birikebileceği kaplar koyun.

Bahçede;

- Bahçenizi, çiçeklerinizi sulamak için günün serin saatlerini seçin.

Sabah ve akşam gün batımı daha iyi zamanlardır. Öğle sıcaklığında sularsanız, buharlaşma ile suyun büyük bölümünü kaybetmiş olursunuz.

- Yaşadığınız yerin iklimine uygun, yerli bitkileri ekin. Yerli bitkiler daha az su ve daha az bakım ile büyüyebilir.

Yağmur suyu;

- Yağmur suyunu biriktirecek su tankları büyük tasarruf sağlayabilir. Yağmur suyu özellikle bahçe sulamak ve araba yıkamak için kullanılabilir.

- Bu tür bir su tankı için yeriniz yoksa yağmur veya kar yağdığında kovalara, leğenlere su biriktirebilirsiniz.

- Su kıtlığı çeken ülkelerde yağmur suyu biriktirilerek evin su tertibatına dahil edilebilmektedir.



KURAKLIĞIN ÇARESİ SU TASARRUFU

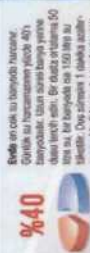


Soğuk suları tercih ediniz.
Soğuk suların daha hızlı toprakta kalması ve bitkilere ulaşması için tercih ediniz. Özellikle yazın sıcak günlerde suyu toprak altına dökmek daha etkilidir. Su sıcaklığından dolayı toprakta kaybolabilir. Su sıcaklığına göre suyu kullanın.

Kahvehaneye gitmeden önce suyu kullanınız.
Kahvehaneye gitmeden önce suyu kullanınız. Böylece suyun gereksiz olarak haranmasını önlersünüz.



Yıkama suyunu tovalet suyu olarak kullanınız.
Yıkama suyunu tovalet suyu olarak kullanınız. Böylece suyun gereksiz olarak haranmasını önlersünüz.



Bilgi: Bir evde su tüketimi tahmini olarak 150 litreye kadar ulaşabilir. Bu da yıllık olarak 54.000 litreye kadar su tüketimine eşdeğerdir.

%40

Yağmur suyunu kullanın.
Yağmur suyunu kullanın. Böylece suyun gereksiz olarak haranmasını önlersünüz.

Banyo suyunu kullanın.
Banyo suyunu kullanın. Böylece suyun gereksiz olarak haranmasını önlersünüz.

Gereksiz suyu kullanmayın.
Gereksiz suyu kullanmayın. Böylece suyun gereksiz olarak haranmasını önlersünüz.

Tuvalet suyunu kullanın.
Tuvalet suyunu kullanın. Böylece suyun gereksiz olarak haranmasını önlersünüz.

Bahçe su tüketimi:
Bahçe su tüketimi tahmini olarak 150 litreye kadar ulaşabilir. Bu da yıllık olarak 54.000 litreye kadar su tüketimine eşdeğerdir.

%40

Yağmur suyunu kullanın.
Yağmur suyunu kullanın. Böylece suyun gereksiz olarak haranmasını önlersünüz.

Banyo suyunu kullanın.
Banyo suyunu kullanın. Böylece suyun gereksiz olarak haranmasını önlersünüz.

Gereksiz suyu kullanmayın.
Gereksiz suyu kullanmayın. Böylece suyun gereksiz olarak haranmasını önlersünüz.

Tuvalet suyunu kullanın.
Tuvalet suyunu kullanın. Böylece suyun gereksiz olarak haranmasını önlersünüz.

Yağmur suyunu kullanın.
Yağmur suyunu kullanın. Böylece suyun gereksiz olarak haranmasını önlersünüz.

%40

Yağmur suyunu kullanın.
Yağmur suyunu kullanın. Böylece suyun gereksiz olarak haranmasını önlersünüz.

Banyo suyunu kullanın.
Banyo suyunu kullanın. Böylece suyun gereksiz olarak haranmasını önlersünüz.

Gereksiz suyu kullanmayın.
Gereksiz suyu kullanmayın. Böylece suyun gereksiz olarak haranmasını önlersünüz.

Tuvalet suyunu kullanın.
Tuvalet suyunu kullanın. Böylece suyun gereksiz olarak haranmasını önlersünüz.

Yağmur suyunu kullanın.
Yağmur suyunu kullanın. Böylece suyun gereksiz olarak haranmasını önlersünüz.

%40

Yağmur suyunu kullanın.
Yağmur suyunu kullanın. Böylece suyun gereksiz olarak haranmasını önlersünüz.

Banyo suyunu kullanın.
Banyo suyunu kullanın. Böylece suyun gereksiz olarak haranmasını önlersünüz.

Gereksiz suyu kullanmayın.
Gereksiz suyu kullanmayın. Böylece suyun gereksiz olarak haranmasını önlersünüz.

Tuvalet suyunu kullanın.
Tuvalet suyunu kullanın. Böylece suyun gereksiz olarak haranmasını önlersünüz.



İLETİŞİM BİLGİLERİ

T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü
Su ve Toprak Yönetimi Dairesi Başkanlığı
Sığıtözü Cad. No:14/E 06560 Beştepe/ANKARA
Tel: 0 (312) 207 50 00 Faks: 0 (312) 207 66 95
Elektronik Ağ: www.styd-cevreorman.gov.tr



T.C.

ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü

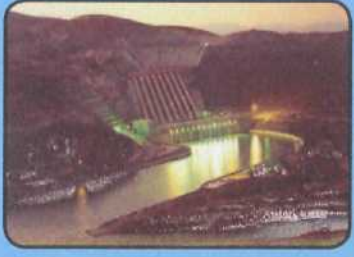
SU HAYATTIR HAYATI BOŞA HARCAMAYALIM

ŞU ANDA DÜNYA

NÜFUSUNUN ÜÇTE BİRİNİN SU VE İÇME SUYU KİTLİĞİ

YAŞADIĞINI

BİLİYOR MUYDUNUZ?



• Türkiye su zengini bir ülke değildir. Yenilebilir su kaynaklarımız hemen hemen sabittir. Dünyada ve ülkemizde su tüketimi ve ihtiyacı hızla artmaktadır.

• Yılda kişi başına düşen kullanılabilir su miktarı 10.000 m³'den büyük olan ülkeler "su zengini" 3000-10.000 m³ arasında olan ülkeler "kendini karşılayabilen" 1000-3000 m³ arasında olan ülkeler "su sıkıntısı bulunan", 1000 m³'den az olan ülkeler ise "su fakiri" olarak kabul edilir.

• DSİ Genel Müdürlüğü verilerine göre, Türkiye'nin tüketilebilir yer üstü ve yer altı su potansiyeli yılda ortalama 112 milyar m³ olup, Türkiye kişi başına düşen ortalama 1600 m³ su ile "su kıtlığı çeken" bir ülkedir.

• Türkiye nüfusunun 2023 yılında 100 milyonu bulması beklenmektedir. Türkiye'nin, mevcut su kaynaklarının tamamı bozulmadan korunsa bile 2023 yılı için kişi başına düşen kullanılabilir su miktarının 1.125 m³ civarında olması beklenmektedir.

• 4 kişilik bir aile, musluğun gereksiz yere akmasına izin vermeyerek, kısa duş alarak, bulaşıklarını makinede yıkayarak, gereksiz yere sifon kullanmayarak yılda 140 ton su tasarrufu yapabilir.

• Musluğu açık bırakmayın. Sebze meyveler elde yıkamak yerine su dolu bir kaptaki suya sokularak çok daha az su tüketilir. 4 kişilik bir aile bu yöntemle yılda ortalama 20 ton su kurtarabilir.

• Bulaşıkları elde değil makinede yıkayın. 4 kişilik bir aile günlük bulaşığını elde yıkarsa, ortalama 85-125 litre su harcar. Oysa bulaşık makinesi aynı bulaşığı sadece 12 litre su ile yıkar. Bu da bir yılda ortalama 30-40 ton su tasarrufu demektir.

• Çamaşır makinesini ekonomik kullanın. Tek bir çalıştırmada yaklaşık 175 litre su harcayan çamaşır makinesi haftada bir kez bile az kullanılsa, yılda 9 ton su tasarruf edilir.

• Diş fırçalarırken, traş olurken gereksiz ise suyu kapatın. Kullanılmadığı halde açık bırakılan



su harcaması, yılda kişi başına ortalama 15 tondur. 4 kişilik bir ailede bu rakam yaklaşık 50 tondur.

• Daha kısa duş alın. Bir duş sırasında ortalama 50 litre su harcanır. 4 kişilik bir ailenin her bir ferdi duş süresini 1 dakika azaltırsa yaklaşık 20 ton suyu kurtarır.

• Sifonu gereksiz yere çekmeyin. Dört kişilik bir ailenin fertleri günde bir kez sifonu amacı dışında çekerse, yılda 16 ton su harcamış olur. Rezervuara, su dolu 1,5 litrelik pet bir şişe yerleştirin. Bu basit önlemlerle, yılda 2 ton su tasarrufu sağlanabilir.

• Tesisat ve muslukların su kaçırmadığından emin olun ve gerekirse tamir ettirin. Her saniye bir damla damlayan musluk, yılda 1 ton su harcar.

• Musluk başlıklarına suyun debisini sabitleyen ve basıncını arttıran aparatlar takılması ile su tüketimini aylık %60-70 oranında indirmek mümkün olabilir.

• Otomobilimizi ve balkonlarımızı hortumla yıkamak yerine silerek veya kova ve sünger kullanarak temizleyebiliriz. Hortumla yıkama, yaklaşık 250-500 litre su kullanımı demektir.

LÜTFEN BUNLARA DİKKAT EDELİM

Gelin, bireyler olarak evimizde su tüketimini kısımlayabileceğimiz yöntemlere bir göz gezdirelim.

Mutfakta;

Evde harcanan suyun yüzde 20'si mutfakta kullanılır.

• Sebze ve meyvelerinizi akar suyun altında yıkamak yerine, bir kabın içinde yıkayın. Yıkama sularını daha sonra çiçeklerinizi sulamak için tekrar kullanın.

• Elde bulaşık yıkarken mümkün olan en az miktarda deterjan kullanın. Daha az deterjanı durulamak daha kolaydır. Deterjan yerine doğal yeşil sabun kullanırsanız balıklar ve diğer deniz canlıları da daha memnun olur.

• Suyu boşa akıtmayın.

• Sadece ihtiyacınız olduğu kadar su ısıtın. Böylece



sadece su değil elektrik ve gaz masrafından da kısımlayabilirsiniz.

• Musluğun altına yıkadığınız tabakları üst üste koyduktan sonra durulamaya başlayın. Daha az suyla temizleyebilirsiniz.

• Elde yıkadığınızda, bulaşık durulama suyunuzu biriktirip tuvaletlere dökmek için kullanabilirsiniz.

• Bulaşık makinenizi tamamen dolduğunda çalıştırın.

• Donmuş yiyeceklerin buzu çözülsün diye akar suyun altına tutmayın. Kullanmadan bir gece önce buzdolabında çözülmeye bırakın. Daha sağlıklı bir yolu tercih etmiş olursunuz.

• Sıcak su borularını yalıtkan malzemeyle kaplayın. Boruların ısınmasını beklerken musluğu açıp suyu ziyan etmemiş olursunuz.

• Sıcak su tertibatınızda termostat ayarının çok yüksek olmamasına özen gösterin. Aşırı derecede ısınmış suyu soğuk suyla ıltmaya çalışmak israftır.

Çamaşırda;

Evde harcadığımız suyun yüzde 15-20'si çamaşır yıkamak için kullanılır.

• Çamaşır makinenizi tamamen dolduğunda çalıştırın. Bu şekilde, her yıkamada 10 litreye kadar su tasarruf edebilirsiniz.

• Çamaşırdan arta kalan suyu tuvaletinize dökmek için kullanabilirsiniz.

Banyoda;

Evde en çok su banyoda harcanır. Günlük harcamamızın yüzde 40'ı banyodadır.

• Banyoda su tasarrufunun en kolay yolu suyu tasarruflu kullanan duş başlığı ve sifon kullanmaktır. Ayrıca banyo suyunun ısınmasını beklerken suyu bir kovaya doldurun.

• Yıkanaacağınız zaman küveti doldurmayı değil, duş yapmayı tercih edin.

• Banyo suyunuzun akıp gitmesine izin vermeyin. Bu



Kum Çakıl ve Benzeri Maddelerin Alınması, İşletilmesi ve Kontrolü

İnşaat sektöründeki büyümeye paralel olarak sektör için temel gereç özelliğindeki kum-çakıl, stabilize ve benzeri malzemelere olan ihtiyaç son yıllarda önemli ölçüde artmaktadır. Bunun sonucu olarak, denizlerde ve kuru dere ve tarım arazilerinde, akarsu yataklarında yeni ocak açma ve mevcut ocakları genişletme derinleştirme faaliyetlerinde artış görülmektedir. Bu durum, akarsu yataklarında bulunan regülatör, köprü gibi her türlü sanat yapısını tehdit etmekte; yer altı ve yerüstü sularının miktar ve kalite yönünden olumsuz etkilenmesine, verimli tarım alanlarının elden çıkmasına, deniz ve kıyının fiziksel, biyolojik özelliklerinin olumsuz bir şekilde etkilenmesine neden olmaktadır.

Bu nedenlerden dolayı ülkenin egemenlik alanlarındaki denizlerden, akar ve kuru dere yataklarından, göl yataklarından ve tarım arazilerinden kum, çakıl ve benzeri maddelerin çevre tahribatı yaratmayacak şekilde alınması ile ilgili esaslar belirlenmiştir.



Kum alma çalışmalarının akarsu yatağında oluşturduğu durum



GELECEK KUŞAKLARIN DA YAŞAMASI İÇİN TEMİZ BİR DÜNYA



T.C.
Çevre ve Orman Bakanlığı
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü

Su ve Toprak Yönetimi
Dairesi Başkanlığı

Söğütözü Cad. No:14/E 06560 Beştepe/ANKARA

Tel: 0 (312) 207 50 00 Faks: 0 (312) 207 66 95
Elektronik A: www.styd-cevreorman.gov.tr

TOPRAK KİRLİLİĞİ



TOPRAK

Minerallerin ve organik artıkların parçalanarak ayrışması sonucu oluşan, yeryüzünü ince bir tabaka halinde kaplayan, canlı doğal bir kaynaktır.

1 cm. kalınlıktaki toprak ancak birkaç yüzyılda oluşabilmektedir.

Doğada var olan toprak miktarının artırılması mümkün olmadığından toprakların doğal özelliklerine zarar vermeden en iyi şekilde kullanılması gerekmektedir.

Toprak Kirliliğine Neden Olan Başlıca Faktörler Şöyle Sıralanabilir

- Ağır Metaller
- Gübreler ve Zirai Mücadele İlaçları,
- Hormonlar
- Kirlenmiş Sular
- Atmosferik Emisyonlar
- Arıtma Çamurları
- Katı Atıklar ve Çöpler
- Radyoaktif Atıklar
- Maden Ocakları

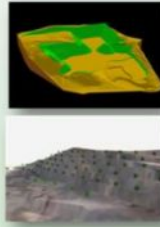
Toprak Kirliliğine Karşı Alınabilecek Tedbirler

- ◆ Tarım ilaçlarının toprağa zarar vermeyecek şekilde bilinçli olarak kullanılması,
- ◆ Gübre kullanımında bilinçli hareket edilmesi,
- ◆ Katı atıkların uygun alanlarda mevzuata uygun şekilde bertaraf edilmesi,
- ◆ Atık suların (özellikle tehlikeli maddeler içeren atık suların) arıtılmadan toprağa verilmesinin önlenmesi,
- ◆ Toprak kirliliği konusunda toplumsal bilincin artırılması

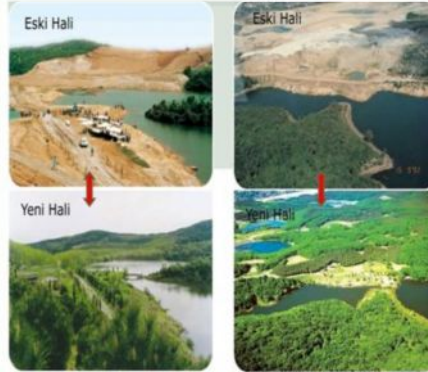
MADENCİLİK FAALİYETLERİ İLE BOZULAN ARAZİLERİN DOĞAYA YENİDEN KAZANDIRILMASI

Maden arama ve işletme faaliyetleri esnasında veya sonucunda topografyası değişen alanların, projelerine uygun olarak doğaya yeniden kazandırılmaları sağlanmaktadır.

Ayrıca maden sahalarında rehabilitasyon amacıyla gerek hukuki gerekse teknik anlamda çalışmalar devam etmektedir.



İstanbul'da Eski Maden sahalarında yapılan Rehabilitasyon faaliyetlerinin neticesi



ARITMA ÇAMURLARI

Günümüzde, arıtma tesislerinden kaynaklanan çamurların geçerli yöntemlerle işlenerek uzaklaştırılması çevre kirliliği yönünden en az atıksuların arıtılması kadar önemli bir konudur.

Arıtma çamurunun bitki besin elementlerince zengin olması toprakta kullanımını gündeme getirmiştir.

Ancak içerisinde bulunabilecek toksik organik ve inorganik maddeler ve mikrobiyolojik parametreler dikkate alındığında, toprakta kontrollü kullanılmasını gerektirmektedir.

Arıtma çamurlarının toprakta kullanımı izne tabidir.

